

Opinnäytetyön kirjoitusprosessi

Kandidaatintyön kieliasun tulee vastata tieteellisen tekstin vaatimuksia ja noudattaa opinnäytetyölle tyypillisiä piirteitä.

Tieteellisen tekstin keskeiset piirteet:

- selkeys ja täsmällisyys (esim. annetaan eksaktit arvot kokeen tuloksista ja ne esitetään havainnollisesti)
- asiatyylit (liian persoonallinen kirjoitustyyli vaikeuttaa asiasisällön löytämistä tekstistä ja vie uskottavuutta tutkielmalta)
- normien, oman alan konventioiden ja laitoksen vaatimusten mukaisuus (noudattamalla näitä tutkielma liittyy luontevaksi osaksi tieteenalan tutkimusta ja on helposti ymmärrettävissä alan toimijoille)
- selkeästi jäsenellyt kokonaisuudet ja osakokonaisuudet (johdonmukainen tekstin rakenne palvelee lukijaa ja helpottaa tiedon välittymistä eteenpäin)
- metateksti, jolla selvennetään tekstin rakennetta, sidotaan osia yhteen ja tuodaan esille referoinnin ja argumentoinnin merkityksiä
- intertekstuaalisuus eli lähteiden tarkoituksenmukainen käyttö (moniäänisyys); lähdekriittisyys; huolellisuus ja tarkkuus viitteiden merkinnässä (plagioinnin välttäminen)
- tekstin syntyminen kirjoitusprosessin tuloksena vaihe vaiheelta; eteneminen palautteen kautta tekstin muokkaamiseen

Kirjoittamisen merkitys tutkimusprosessissa

1) Kirjoittaminen on ajattelun työkalu

Kirjoittamalla ajatukset paperille ne usein jäsenyvät paremmin kuin pelkästään pään sisällä pitämällä on mahdollista. Kirjoittaminen saattaa myös paljastaa ajatusvirheitä ja puutteita argumentaatiossa tai auttaa jäsentämään asiakokonaisuudet uudella, toimivammalla tavalla. Kun jonkin asian näkee paperilla, siihen on ikään kuin helpompi saada ote ja järjestys.

Kirjoittaminen siis tukee tutkimuksen etenemistä alusta alkaen.

2) Valmis teksti jää tiedoksi, ajatus ei

Toisaalta kirjoittajan päässä syntynyt ajatus tai tutkimuksen tuloksena löytynyt tieto pitää saada paperille oikein. Vai se, mikä on kirjoitettu, jää elämään – kirjoittajan ajatukset eivät lukijalle välity. Siksi on tärkeää osata ilmaista ajatukset oikein, täsmällisesti ja

johdonmukaisesti. Joskus väärä ilmaisu saattaa myös välittää lukijalle väärää tietoa, esim. *Huokoisuus kuitenkin heikentää materiaalin jäykkyyttä, joka voi olla ongelma joissakin sovelluksissa*. Lauseen asiasisältö on nyt, että ongelma on materiaalin jäykkyys. Kirjoittaja on kuitenkin ehkä tarkoittanut sanoa, että ongelma on jäykkyyden heikentyminen. Tämä tieto ei välity lukijalle oikein, koska on valittu väärä pronomini (*joka* viittaa edelliseen sanaan, *mikä* edelliseen lauseeseen).

3) Kirjoittaminen on näkyväksi tekemistä

Kirjoittaminen saa ajatukset ja tutkimisen näkyväksi itselle ja muille. Kirjoittaminen on tavoitteellista toimintaa, jonka avulla tutkittava asia otetaan haltuun ja rakennetaan merkityksiä. Tutkimuksen anti välittyy lukijalle tekstissä, jonka pitää olla ehyt, johdonmukainen, ymmärrettävä ja täsmällinen.

Kirjoittamisprosessi

- Kandintyön kirjoittaminen on prosessi, joka etenee yhdessä tutkimisen kanssa rinnakkain.
- Kandintyötä ei voi kirjoittaa viimeisinä päivinä ennen viimeistä deadlinea, vaan tutkimus- ja kirjoitusprosessi vaatii aikaa.
- Työhön kuuluvia vaiheita ovat mm. suunnittelu, jäsentely, tiedonhaku, aloittaminen, palaute, muokkaaminen, viimeistely, arviointi, julkistus. Prosessi ei kuitenkaan etene lineaarisesti vaiheesta toiseen näin, vaan vaiheet lomittuvat keskenään. On tarpeen palata aiempiin vaiheisiin, kun esimerkiksi ohjaajalta saadun palautteen perusteella työ täytyykin jäsenellä uudelleen tai jostakin aihealueesta täytyy palata hakemaan tietoa.
- Palautteen perusteella tekstiä kannattaa editoida eli toimittaa. Editointi on tekstin muuttamista ja korjaamista tarpeen mukaan. Aivan lopuksi on vuorossa vielä oikaisuluku (ei vain Wordin oikaisulukuohjelman vaan myös kielen- ja tekstinhuoltosivustojen ja -oppaiden avulla).
- Kirjoittamiseen kannattaa suhtautua nöyrästi: on oltava valmius palata yhä uudelleen muokkaamaan omaa tekstiä ja heittää tekstiä poisikin, jos sen huomaa olevan esimerkiksi aiheen vierestä tai muuten sopimatonta.
- Kirjoittaminen kannattaa aloittaa heti, kun on saanut työn aiheen. Näin ei pääse syntymään aloituskyynnystä: "Nyt minä kerään aineistoa ja luen ja teen muistiinpanoja ja tutkin. Sitten kun aloitan kirjoittamisen..." → mutta milloin tulee se maaginen "sitten"?!"

Mitä voi kirjoittaa?

- Aloita työskentely muotoilemalla aiheesi tutkimusongelman muotoon. Tutkimusongelma on *kysymys*, johon tämä tutkimus etsii vastausta. Idea on, että olemassa olevassa tutkimuksessa/tieteessä/kirjallisuudessa on aukko tai ongelma, johon sinä nyt tässä työssä pyrit löytämään vastauksen. Tutkimusongelma (se kysymys) kannattaa kirjoittaa vaikkapa tarralapulle ja liimata seinään tietokoneen näytön yläpuolelle, jotta uppoutuessasi johonkin työn osa-alueeseen pystyt helposti tarkistamaan, mikä olikaan koko työn aihe, johon kaikkien osa-alueiden tulisi oleellisesti liittyä.
- Kukaan ei voi kirjoittaa "koko kandintyötä", mutta sen osia kylläkin. Älä siis ajattele kandintyötä isona peikkona, johon on vaikea saada otetta, vaan jaa työ osiin ja ala kirjoittaa jostakin osasta.
- Alkuun pääseminen voi onnistua jollakin näistä keinoista:
 - o Kirjoita lista ranskalaisilla viivoilla. Kirjoita lista jokaisesta aiheesi osa-alueesta.
 - o Voit alkaa myös vain vapaasti kirjoittaa. Varsinkin, jos olet aina mielelläsi kirjoittanut ja se on luontainen tapa ilmaista itseäsi, tämä voi olla hyvä vaihtoehto.
 - o Tutulle kirjoittaminen. Avaa sähköpostiohjelma ja ala kirjoittaa viestiä jollekin ystävällesi. Sähköpostissa voit kevyeen tyyliin selittää ajatuksiasi kandintyöstäsi ja kirjoittaminen on varmasti helpompaa kuin itse työn aloittaminen "juhlallisesti". Sähköpostiviestiä ei lopulta sitten tarvitse lähettää kenellekään, mutta teksti kannattaa kyllä tallentaa, sillä siitä voi olla hyötyä myöhemmin.
 - o Tutulle puhuminen. Usein työn solmukohdat aukeavat, kun niistä kertoo jollekulle. Tämä on hyvä keino myös alkuun pääsemisen helpottamiseksi. Pyydä ystäväsi tapaamaan sinua ja koita selittää hänelle työsi aihe ja rakenne. On hyvä, jos ystävä ei välttämättä ole samalta alalta, sillä silloin hän ainakin tulee kysyneeksi ne "tyhvät kysymykset", joihin vastaaminen ja rautalangasta väentäminen loppujen lopuksi ovat keinoja omien ajatustesi solmukohtien avaamiseen ja työn jäsentelyyn loogisesti. Kun olet kerran joutunut selittämään työsi jollekulle, sen kirjoittaminen paperille on myös huomattavasti helpompaa.
 - o Silmukointi. Kirjoita aiheestasi sivun verran vapaasti, pysähtelemättä ja ilman kritiikkiä. Lue tuotoksesi ja poimi siitä tärkein tai kiinnostavin asia. Kirjoita siitä sivun verran vapaasti, pysähtelemättä ja ilman kritiikkiä. Valitse taas tärkein tai kiinnostavin asia. Jatka, kunnes aiheesi rajautuu riittävästi.
 - o Voit piirtää työstäsi mielle- tai käsitekartan tai merkityssuhdekaavion (mind map). Kirjoita paperin keskelle tutkimusongelmasi ja siitä eri suuntiin jakaantuvat osa-alueet ja niiden alaosa-alueet. Merkitse myös osa-alueiden keskinäiset suhteet esim. viivoilla. Osa-alueista muodostuvat yleensä suoraan kandintyön luvut.

- Lue lähdekirjallisuutta, niin pääset tuntumaan siitä, millaista tekstiä on tarkoitus tuottaa ja pääset yhä syvemmälle aiheeseen.
- Voit tehdä itsellesi kysymyksiä työsi aiheesta siihen tapaan, miten toimittaja sinua haastattelisi. Näin pääset selittämään työsi keskeisiä rakenteita.

Työskentelyvinkkejä

- Työskentele säännöllisesti. Varaa kalenteriin mielellään noin 4 - 5 tunnin mittaisia työskentelyjaksoja. Usein voi mennä 1 - 2 tuntia per kerta, kunnes pääset taas kiinni ja sisään aiheeseen, joten on harmi, jos työskentelyaika loppuu juuri silloin, kun tulosta alkaa vihdoinkin syntyä. On myös tärkeää jaksottaa työskentely käytettävissä oleville viikoille niin, että työpäivien välissä on taukopäiviä, jolloin ajatukset ehtivät rauhassa kehittyä. Älä kuvittele tekeväsi viimeisenä yönä ihmeitä!
- Ota välillä etäisyyttä kandintyöhön. Prosessin aikana jokainen yleensä törmää jossain vaiheessa tilanteeseen, jossa asia ei edisty mihinkään ja olo on kuin umpikujassa. Silloin on turha jatkaa työskentelyä, vaan kannattaa panna kone kiinni ja lähteä muihin toimiin. Parin päivän päästä uudelleen aloittaessa alitajunta on saattanut työstää ratkaisun ongelmaan tai virkeät aivosi löytävät ainakin nopeammin ratkaisun.
- Kun lopetat työskentelyn jonkin päivän osalta, kirjoita lyhyesti ylös, mihin asti pääsit (ns. tutkimuspäiväkirja). Näin sinun on helpompi seuraavalla kerralla jatkaa samasta kohtaa eikä aikaa mene hukkaan siihen, että seuraillet omia jälkiäsi ja koetat löytää kohdan, josta piti jatkaa. Tutkimuspäiväkirja on erityisen hyödyllinen silloin, kun työskentely päättyy umpikujaan.
- Tutustu aiemmin tehtyihin alasi kandidaatintöihin ja etsi niistä virikkeitä. Ota mallia mutta älä orjallisesti. Tutki rakentavan kriittisesti kirjoittajien ratkaisuja. Muista suhteellisuudentaju – täydellisiä tekstejä ei ole kirjoitettu.
- Tee tutkimussuunnitelma huolellisesti, sillä saat siitä silloin raaka-ainetta opinnäytetekstiisi. Matka ideasta tutkimussuunnitelmaksi on rämpimistä, loppu lapiotyötä (professori Niilo Home).
- Laadi lähteistä tarkat muistiinpanot. Referoi omin sanoin ja lausein lähteen tekijän ajatuksia muuttamatta. Merkitse muistiinpanoihin lähdetiedot unohtamatta sivunumeroita, painostietoa ja kustantajatietoja. Laita suorat lainaukset muistiinpanoihisi lainausmerkkeihin. Tarkista termit, käsitteet ja lyhenteet. Suosi suomenkielisiä ilmauksia, jos ne ovat alalla vakiintuneita tai ymmärrettäviä (pane vieraskielinen vastine sulkeisiin). Avaa lyhenteet sanoiksi, kun mainitset ne tekstissä ensimmäisen kerran, ja laita perään lyhenne sulkeissa.
-
-
-

- Hyödynnä kielen- ja tekstinhuollon oppaita sekä tutkimusviestinnän oppaita:

Kielijelppi

<http://www.kielijelppi.fi>

Kirjoittajan ABC

<http://webcgi.oulu.fi/oykk/abc/>

Kotus. Kotimaisten kielten keskus

<http://www.kotus.fi>

Kauranen ym. Tutkimusraportin kirjoittamisen opas opinnäytetyön tekijöille

<https://aaltodoc.aalto.fi/bitstream/handle/123456789/12621/isbn9789526036632.pdf?sequence=4>

Kielitoimiston oikeinkirjoitusopas

Kortesuo, K. & Patjas, L.-M., Pilkun paikka

Kniivilä, S., Lindblom-Ylänne, S. & Mäntynen, A. Tiede ja teksti

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P., Tutki ja kirjoita

- **Noudata oman laitoksesi ja koulutusohjelmasi ohjeistuksia.**